

ליקוטי מוהר"ן בפרשה - 160

פרשת תולדות - ה'תשפ"ג / מאת הרה"ג אליהו עטיה שליט"א

לקבלת השיעור במייל:
6537488@gmail.com

מבוסס על ליקוטי מוהר"ן תורה ח' תורה ע"ד

סעודת ראש חודש כסליו / המשיח היה בבית של הבבא סאלי / המשכן נגמר בחודש כסליו, וה' פייסו בחג חנוכה / האותיות לפי ספר יצירה / אות ס' של כסליו סומכת לאות נ' - יחד הם נס' / אות ס' - מרמזת על תפילה על הנס כדי שלא ינכו מזכויותיו / אחד מפירושי מילת 'כסליו' - הוא ביטחון / הרמז 'כסליו' - 'כיס' ו'לב' / מעלות אור הפנימי ואור המקיף שבחנוכה / האם כותבים כסליו עם י' או בלי י' / שם יהו"ה - מרמז על י' מח לב כבד' שעולה גי' 'כסליו' / כסליו - השלמת החסרונות ע"י רוח הצדיק / המשכת החיסרון מהרוח המרחפת על התורה / רוח החיים משלימה את החסרונות שבלב / רוח חיים היא י"ג מידות דרחמים וטלית לבנה / טלית לבנה היא כנגד הטלית האדומה של אדום / גם ה'רוח סערה' קליפת אדום עושה דברו של הקב"ה / צריך להכניע את מוצאי דיבת הארץ ע"י חרב אדום / דיבת הארץ רעה - הימצאות הישמעאלים הטמאים בה / החרב של עשו של היום היא החימושים שמקבלים מאדום / מעט תיקון גם בבחינת עשו הוא אדום / אנטישמיות באיחופה נובעת מרוב הדם היהודי הספוג שם / המעשה בבעש"ט שהעגלון שלו רצה להצוץ נפש / רמז לשלמה המלך בשם 'כסליו - כיס ולב' / כנ"ל רמז לדוד המלך בחינת הלב והמעין / רמזים אלו הם הכנה להגאולה העתידה / ע"י לימוד תורה בהבנה מתמתקים היסורים / הקשר הטוב בין האבא לבתו / מעלת לימוד תורה בהבנה /

השיעור לרפואת שלמה של שרון בן נעמי נעמי אל נא רפא נא לו'

סעודת ראש חודש כסליו

א. ברוך ה' זכינו לעשות היום בראש חודש כסליו 'סעודת ראש חודש', לעשות מראש חודש חג וסעודה, זה דבר שכבר שייך לחגים של הגאולה העתידה, כי בגאולה העתידה יחזרו ראשי חודשים להיות ימי חגים, מה שהפסדנו בחטא העגל, ונזכה לקבל בעז"ה חזרה את החג של ראש חודש שהפסדנו אותו. הגאולה כבר ממש בפתח, ואין עוד הרבה זמן.

המשיח היה בבית של הבבא סאלי

ב. מסופר על הבבא סאלי הקדוש, שפעם אחת ישב בסעודה, והגיע אליו הרב מרדכי אליהו זצ"ל, ואמר לו 'הבבא סאלי': 'למה לא באת כמה דקות קודם, משיח היה כאן והוא ישב אצלי, באת בדיוק אחרי שהמשיח יצא'. הבבא סאלי זכה שמשוח ישב אצלו כמה פעמים בסעודה. היו צדיקים שהיתה להם זכות כזו גדולה, שהם כבר חיו בגאולה, וזכו שמשוח צדקנו יתגלה בביתם.

רבי נתן אמר (שיח שרפי קודש ח"ב תשל"ט): "המשיח שלי כבר בא". מי שהוא צדיק גמור - מצידו אין עיכוב של משיח, והוא יכול להתגלות אליו. וכמו שאומר רבינו הקדוש בליקוטי מוהר"ן (תורה ע"ט ח"א) "הַכֶּלֶל שֶׁצָרִיף כָּל אָדָם לְרֵאוֹת שְׁמֻצְדוֹ לֹא יִהְיֶה עֹבֵב מְשִׁיחָא דְהֵינּוּ לְעִשׂוֹת תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלִתְקֵן מַעֲשָׂיו, עכ"ל.

המשכן נגמר בחודש כסליו, וה' פייסו בחג חנוכה

ג. כסליו - הוא החודש שבו נגמרה עשיית מלאכת המשכן, כמו שכתוב במדרש (במדבר רבה יג, ב), וז"ל: מלאכת המשכן נגמרה בכ"ה בכסליו, ועמד המשכן מקופל עד ר"ח ניסן, והיו ישראל אומרים הרי עשינו המשכן מתי תבוא השכינה ותשרה בתוך מעשה ידינו, עכ"ל. אלא שהקב"ה רצה להמתין עד חודש ניסן שבו יצאנו ממצרים. לחודש כסליו היה לו טענה, שאצלו היה צריך לעשות את חנוכת המשכן. אמר לו הקב"ה: אני אתן לך דבר עוד יותר טוב - חנוכת בית חשמונאי. ולמה זה נחשב יותר טוב? כי חנוכת המשכן עתידה להתבטל, המשכן נגנו בזמן ששלמה המלך בנה את בית המקדש, אבל לעומת זאת חג החנוכה של בית חשמונאי נשמר יותר מאלפיים שנה בחודש כסליו, גם בזמן שאנחנו בגלות.

האותיות לפי ספר יצירה

ד. עוד מעלה יש בחודש כסליו, כסליו הוא חודש של ניסים, ולא רק בגלל שחנוכה בחודש כסליו. בספר יצירה מבואר, שלכל חודש יש אות (מ-י"ב אותיות הפשוטות) שהוא נברא בה. בספר יצירה מחולקים כל אותיות הא"ב לג' קבוצות, יש ג' אותיות שורשיות שהם נקראות ג' אותיות אמ"ש, ויש ז' כפולות שהם בג"ד כפר"ת, נשאר י"ב פשוטות, שהן ה' ו' ז' ח' ט' י' ל' נ' ס' ע' צ' ק', ואלו הי"ב אותיות הם כנגד החודשים, והאות שבה נברא חודש כסליו זו האות - סמ"ך.

אות ס' של כסליו סומכת לאות נ' - יחד הם נס

ה. מובא בגמרא ברכות (סוף דף ד:) שבמזמור 'אשרי' (תהלים קמ"ה) שמוסדר לפי א'-ב', אין בו אות נו"ן, אחרי אות מ' מדלגים לאות ס', כמו שכתוב (שם, יג-יד): "מְלֻכּוֹתַי מְלֻכּוֹת כָּל עֲלָמִים... סוּמְךָ ה' לְכָל הַנְּפָלִים וגו'", ומה עם האות נ'? בעז"ה יבוא דוד המלך - מלך המשיח - וישלים ב'אשרי' גם את האות נ' החסרה לעתיד לבוא. אבל בינתיים, אומרת הגמרא: "חזר דוד וסמכה ברוח הקודש, שנאמר: "סוּמְךָ ה' לְכָל הַנְּפָלִים". כלומר שהאות ס' מלשון 'לסמוך', "סוּמְךָ ה' לְכָל הַנְּפָלִים" - לאות נ' הנופלת, והאותיות נ' ו-ס' יחד - זה 'נס'. וזה הענין והמהות של חודש כסליו - חודש של ניסים.

אות ס' - מרמזת על תפילה על הנס כדי שלא ינכו מזכויותיו

ו. אות ס' היא מרמזת על כח התפילה, כי ס' זה ששים, ובענין ששים כתוב בליקוטי מוהר"ן (תורה ט"ו), וז"ל: 'שְׁתֵּינִי בְּתֵי - זֶה בְּחִינַת חֶסֶד, בְּחִינַת אֲבָרָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שיר ה, ח) "שְׁשִׁים הֵמָּה מְלֻכּוֹת", פֶּרֶשׁ רְשִׁי: זֶה בְּחִינַת אֲבָרָה, עכ"ל. כדי לזכות לניסים צריכים לכח התפילה, כי הניסים עולים לאדם ביוקר, כמו שכתוב בגמ' (תענית כ:), אמר רבי ינאי: לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה ויאמר עושיני לי נס, שמא אין עושיני לו נס, ואם תימצוי לומר עושיני לו נס - מנכין לו מזכויותיו, ע"כ. אבל כבר ייסד המהרש"א בקידושין (דף כט: ד"ה אפשר), שאם אדם מתפלל ועי"ז נעשה לו הנס, לא מנכים לו מזכויותיו, ע"ש. וזהו הרמז בחודש כסליו שהוא אות ס' שמצטרפת לה אות נ' - וזה מרמז שהוא חודש של ניסים, אבל יש פה עוד רמז באות ס', לבחינת התפילה דהיינו שהנס שנעשה ע"י תפילה הוא טוב יותר, כי לא מנכים לו מזכויותיו.

אחד מפירושי מילת 'כסליו' - הוא ביטחון

ז. עוד יש לרמז בחודש כסליו, את המילה 'כיסלך' שזהו ביטחון, וכמו שכתוב בפסוק (משלי ג, כו): "כִּי ה' יְהִיֶה בְּכֶסֶלְךָ וְשֹׁמֵר רַגְלֶךָ מִלְּקָד, ופירש"י: "בְּכֶסֶלְךָ" - במבטחך - דהיינו במידת הביטחון שלך. נמצא שחודש כסליו, משמעות המילה שלו היא ביטחון בה' יתברך. וזה היה הסוד של החשמונאים הקדושים, שהם היו מעטים שניצחו את הרבים, כמו שאומרים ב'על הניסים': "מְסַרְתָּ גְבוּרִים בְּיַד חֲלָשִׁים וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים, וטמאים בְּיַד טְהוּרִים" ואפילו שהם היו מעטים, ניצחו את הרבים והחזיקים מהם, כי כל מה שיצאו למלחמה נגד יון שהיתה מעצמה גדולה, זה היה בכח הביטחון שלהם, וכל זה נרמז בשם 'כסליו' שמרמז על ביטחון.

הרמז 'כסליו' - 'כיס' ו'לב'

ח. הרמז המפורסם ביותר בחודש 'כסליו', הוא כמו ששומעים את המילה 'כיס' ו'לב' (אע"פ שנכתב בו, אבל נשמע כמו לב). ומי שפותח את

העיקריים באדם. ואם אצל היהודי שהוא אות י' הסדר הוא 'מח לב כבד' דהיינו שהמח שולט על הלב, והלב שולט על הכבד, אז זוכה להווי"ה כפי הסדר. כי אות ה' ראשונה מרמות על מוח ואות ו' מרמות על הגוף שעיקרו הלב, ואות ה' אחרונה מרמות על הכבד.

וכשהאדם דהיינו היהודי הנרמז באות י' יש לו 'מוח שליט על הלב', והלב שולט על הכבד. אזי הוא מל"ך – דהיינו 'מח לב כבד' כפי הסדר. אבל כשח"ו הוא להיפך, שהכבד שולט על הלב והמוח (ע' לקוטי מוהר"ן תורה נ"ז אות ו'), אז הוא כלום, כי ראשי תיבות כל"ם הוא 'כבד לב מח'. עכ"פ זה הרמז בחודש 'כסלו' שעולה גימטריא י' מח לב כבד', שצריך לאדם אות י', להשליט את המוח על הלב והלב על הכבד, ואז זוכה לעשות את רצון ה'.

כסליו – השלמת החסרונות ע"י רוח הצדיק

יב. עוד יש לרמזו ברמז הנ"ל של 'כסליו – כיס לב', שהסברנו שהוא בחינת אור מקיף ואור פנימי, לבחינת שני רוחות, הרוח של הצדיק המקיפה את האדם, המשלימה את כל החסרונות שיש בלב האדם, שהם חסרון הרוח. ונבאר את הדברים:

כשחסר לאדם משהו הוא מרגיש את החיסרון בלב. וההשלמה של כל החסרונות, כתוב בליקוטי מוהר"ן (תורה ח' אות א'), וז"ל: עקר חיות פל הדיברים הוא בבחינת רוח; וכשיש חסרון באיזה דבר, עקר החסרון הוא בבחינת החיות של אותו הדבר, שהיא בחינת הרוח חיים של אותו הדבר, לאשר הרוח הוא המקום הדבר, ע"כ. הרוח יש לה את הכח להשלים את כל החסרונות בלב, והלב הוא משכן הרוח. דכבר דיברנו על 'מח לב כבד', והסדר הוא, שהמח הוא מקום משכן הנשמה, והלב מקום משכן הרוח, והכבד מקום משכן הנפש.

המשכת החיסרון מהרוח המרחפת על התורה

יג. כתוב (בראשית א, ב): "וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם", 'אין מים אלא תורה' (תענית ז' בבב"ק י'), ולפ"ז "וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם" – הרוח מרחפת על התורה שנקראת 'מים'. ומי שנותן את הרוח חיים מהתורה, זה הצדיק הרב שבדור, וזה שכתב רבינו בליקוטי מוהר"ן (שם ב' אות ב') וז"ל: וְהַצְדִּיקִים דְּבָקִים בְּתוֹרָה, וְעַל פִּנְיָ עֵקֶר הָרוּחַ חַיִּים הוּא אֲצֵלָם. וְכִשְׁהוּא מְקַשֵּׁר לְהַצְדִּיק וְהָרַב שֶׁבְדוֹר, כִּשְׁהוּא מְתַאַנֵּחַ וּמְאַרְיֵךְ רוּחָהּ, מִמְּשִׁיךְ רוּחַ חַיִּים מִהַצְדִּיק שֶׁבְדוֹר, שְׁהוּא דְבוּק בְּהַתוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם הָרוּחַ. וְזוּהוּ שֶׁנֶּקְרָא הַצְדִּיק (במדבר כו, יח) "אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ" – שְׂוִידֵעַ לְהִלָּךְ נֶגְדַּ רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד (כמו שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שם). כִּי הַצְדִּיק מִמְּשִׁיךְ וּמְשַׁלֵּם הָרוּחַ חַיִּים שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

והביאור בזה שדוקא על ידי הרב הצדיק שבדור אפשר לקבל את כל השלמת החסרונות מהתורה, כי בגמ' בבא מציעא (דף נט:) דרש ר' יהושע 'לא בשמים היא' שכבר ניתנה התורה לארץ, ולכן מי ששולט על הפסק ההלכה, זה התלמיד חכם שבארץ. וכן לענין למשוך את הרוח חיים מהתורה, זה דוקא הצדיק הרב שבדור שהוא בחינת "איש אשר רוח בו", וכנ"ל.

רוח החיים משלימה את החסרונות שבלב

יד. וזו מעלת חודש 'כסליו', שבו אנו משלימים את כל החסרונות שלנו, וזה ע"י רוח החיים שבאה ע"י הצדיק בחי' 'כיס' – המקיף וזו בחינת 'רוח'. כי כבר הזכרנו שאות ס' הפעם הראשונה שמופיעה

לבו בשביל לתת לאחרים, הקב"ה ממלא את כיסו בזהובים. אכן 'כיס ולב' הוא כיס ללב, כמו אור מקיף סביב הלב. הבל הוא תמיד מרמז על דבר פנימי, כשרוצים לדבר על הפנימיות של איזה דבר, אומרים 'לב הדבר'. והכיס של הלב, הוא מה שמקיף סביב הלב. ואם הלב הוא פנימי – 'אור פנימי', הרי שהכיס הוא 'אור מקיף'.

כבר הזכרנו שאות ס' היא האות שבא נברא חודש כסליו, ואות ס' מרמזת על סיבוב. כי כשרוצים לדעת את המהות של האות, מסתכלים על ההופעה הראשונה שלה בתורה, ואות ס' היא אות יחסית נדירה ולא מופיעה במעשה בראשית, אלא רק אחר כך בנהרות, בפסוק (בראשית ב, יא) "שֶׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסֶּבֶב", בתיבת "הסֶבֶב" – היא הפעם הראשונה שמופיעה אות ס', והרי שס' רומז על סיבוב, ולענין שלנו הכוונה ל'אור המקיף' שהוא סובב סביב הכלי. ובא הרמז בחודש כסליו, שבו 'חג התנוכה', שנקרא 'חג האורים' בלשון רבים, לרמז על שני אורות, 'אור מקיף' ו'אור פנימי'.

מעלות אור הפנימי ואור המקיף שבחנוכה

ט. הארז"ל (שער העקודים פרק ב') מבאר שיש מעלה ב'אור פנימי' ויש מעלה ב'אור מקיף', המעלה ב'אור מקיף' שהוא מצומם תוך הכלי, ולכן הוא יכול לפעול יותר בחוץ, כי הוא מרוכז שם. אבל יש מעלה ב'אור מקיף' והוא שהוא כל כך גדול עד שאינו יכול להיות מוגבל תוך כלי, ולכן הוא נקרא בשם 'אור מקיף' – מקיף לכלי.

'כסליו' – 'כיס ולב', מרמז על שני האורות האלו שמאירים לנו ב'חג חנוכה' – 'חג האורים'. כי יש בהדלקת נרות חנוכה בחינת 'אור מקיף', שזה העיקר בהדלקת הנרות – 'פירסומי ניסא', לפרסם את הנס בחוץ, ולכן עיקר ההדלקה היא על פתח ביתו מבחוץ (שבת כא:). אבל מלבד זה יש באור הנרות של חנוכה את הענין להכניס את אור הנר לבפנים, ולכן יוצא ידי חובה מה שמדליק בתוך ביתו על שולחנו ודיו (שם), ועושה את הפירסום הנס לעצמו ולבני ביתו. כי ודאי מה שאני מפרסם את הנס לאחרים, זה עיקר מצות 'פירסום הנס' – בחינת ה'כיס'. אבל צריך לעשות את הפירסום הנס בתוכי, להכניס את האור תוך הכלי שהוא ליבי – שזה בחינת 'לב' שבכסליו.

האם כותבים כסליו עם י' או בלי י'

י. להלכה צריך לכתוב 'כסלו' בלי אות י', כמו שנפסק בשולחן ערוך בהל' גיטין (אבן העזר קכו, כד), וז"ל כסלו חסר י', ולכן שעושים גימטריא של תיבת כסלו צריך לעשות כפי ההלכה איך שכותבים 'כסלו', וזה עולה 116, כמנין י' מח לב כבד' שג"כ עולה 116.

אמנם רבינו בליקוטי מוהר"ן (תניינא תורה ז' אות י"ב), עשה רמז לפי 'כסליו' מלא, וז"ל: וְזוּהוּ חֲנוּכָה – חָנוּ כ"ה (תק"ז תי"ג דף כט), הֵינְנו כ"ה בְּכַסְלִיו, כְּסָלִיו – הוּא אוֹתוֹת "וַיִּקְרָא יְיָ כִּי סֵד לְיִרְאוֹת" (שמות ג, ד), ע"כ. ויש לבאר את דבריו כפי הנכתב בספר 'גט פשוט' (שם סעיף ז), שאף שצריך לכתוב 'כסלו' (בגט ובכתובה) חסר, מ"מ אם כתב מלא עם יו"ד (כסליו) אין להקפיד, שכן הוא הגירסא בתרגום (תרגום יונתן, זכריה ג, א, ובדברי הימים א' כו, יב). וכסליו מלא יו"ד עולה 126, ולפ"ז יהיה זה הרמז יו"ד מ"ח ל"ב כב"ד שעולה 126.

שם יהו"ה - מרמז על י' מח לב כבד' שעולה ג' 'כסלו'

יא. י' – מרמז על היהודי, בין אם נעשה את הגימטריא באות י' פשוטה ובין באות יו"ד מלאה. ו'מח לב כבד' – אלו ג' האברים

ית. וכדי להבין ענין זה נקדים את המבואר בדברי רבינו (לקוטי מוהר"ן תורה כ), וז"ל: ארץ ישראל היא אחת משלשה דברים שבאים על ידי יסורין (ברכות ה), ועקר היסורים, הם המונעים הרשעים, מוציאי דבת הארץ (במדבר יד, לו). ועריך להכניע מתחלה אלו הרשעים, ולענש אותם בחרבא וקטלא, ועל ידי זה יכולין אחר כך לילך לארץ ישראל. וכח הזה לענוש את הרשעים, אי אפשר אלא בשמקבלין את הכח הזה מאדום, כי זה הכח שלו, בבחינת "ועל חרבך תחיה" (בראשית כו, מ), עכ"ל.

דיבת הארץ רעה - הימצאות הישמעאלים הטמאים בה

יט. יש כמה מיני מוציאי את דיבת הארץ, יש כאלו שמדברים לשון הרע ח"ו על ארץ ישראל, ועריך להיזהר בזה מאוד, שאדם לא יאמר שכאן בארץ לא טוב לחיות, יותר טוב בחוץ לארץ וכדו'. ויש עוד ענין, עצם העובדה שיש כאן ישמעאלים בארץ ישראל הקדושה, אין לך דיבת הארץ וגועל נפש וסירחון, מעצם הימצאות הטמאים הארורים הללו בארץ הקודש. וכדי להוציא את 'דיבת הארץ' מהארץ, צריכים את החרב של עשו.

החרב של עשו של היום היא החימושים שמקבלים מאדום

כ. מה זה היום ה'חרב של עשו? ברוך השם מביאים אוניות ומטוסים עם הרבה הרבה 'חימושים' - ככה אהבים לקרוא לזה עכשיו, 'חימוש' זה מילה יפה, היום כל דבר יודעים לייפות במילים. וזה נקרא להשתמש בחרב של עשו. כי זה שמגיע לנו תחמושת מעשו הוא אדום - שזו אמריקה של היום, זו הבחינה לענוש את הרשעים הישמעאלים ב'חרבא וקטלא' של אדום.

מעט תיקון גם בבחינת עשו הוא אדום

כא. אכן שם רבינו (באות י) דורש על הפסוק (במדבר כ, יח) "ויאמר אליו אדום לא תעבר בי פן בחרב אצא לקראתך", שאדום לא מסכים לתת לנו את כח החרב שלו שנענוש על ידה הרשעים ב'חרבא ובקטלא'. אכן עתה שאנחנו מתקרבים לימות המשיח, יש הרבה דברים שבאים לתיקון, וגם אצל 'עשו הוא אדום', מתחיל להיות איזה תיקון. ויסוד התיקון הוא ממה כשפגש עשו את יעקב, כתוב (בראשית לג, ד): "ויחבקו ויפל על צווארו וישקו ויבכו", ואומר רש"י: "אמר רבי שמעון בן יוחאי: 'הלכה היא, בידוע שעשו שונא ליעקב, אלא שנכמדו רחמיו באותה שעה, ונשקו בכל לבו'" (בראשית רבה עח, ט), ע"כ. וכיון שכבר ביסוד ובשורש בעשו, היה לו איזה שעה של רחמים על יעקב, לכן גם בזרעו מתגלגלים אנשים שיש להם רחמים על יעקב, ומסייעים להם בחרב לענות שאת מוציאי דיבת הארץ שאלו הישמעאלים הרעים הללו ב'חרבא וקטלא'.

אנטישמיות באירופה נובעת מחב הדם היהודי הספוג שם

כב. באירופה זה עיקר המקום של עשו, ובזה יש את ההבדל בין אירופה לבין אמריקה, לאירופה יש בעיה, והבעיה שהיא רוויה בהרבה דם יהודי שנשפך כמים, ולכן המקום שמה גורם לעשו להתעורר לאכזריות ולרוע, ואין מה לעשות, ה' יצילנו. לעומת זאת אמריקה היא ארץ חדשה, ולא ספגה ברוך ה' דם יהודי, ולכן שם יש פחות אנטישמיות ושנאת ישראל, ולכן שם עשו הוא אדום יכול היות מתוקן יותר. ואפילו יכולים להגיע שם ל'אהבת ישראל'.

המעשה בבעש"ט שהעגלון שלו רצה לרוצחו נפש

בתורה היא בתיבת "הסבב", ויש פסוק מפורסם (קהלת א, ו): "סבב סבב הולך הרוח" - הרוח היא בחינת מקיף וסובב. ורוח הסובבת זה הצדיק שהוא בחינת 'אור מקיף' סביב התלמידים שלו, והוא מושך את הרוח הזו הסובבת מהתורה, אל הלב של כל אחד ואחד למלא את החסרונות שיש לו בלב. וכמו שמבואר כל זה בלקוטי מוהר"ן (שם), וז"ל: והחסרון הוא בלב, כמו שכתוב (תהלים לו, ד) "ויתן לך משאלת לבך"; "ימלא ה' כל משאלותיך" (שם כ, ו). ועקר הרוח חיים הוא בלב, וכמו שכתוב בתקוני זחר (תקון י"ג דף כח). 'כלהו שיפין מתנהגין בתר לבא למלא כו', כמא דאית אמר (יחזקאל א, יב) "אל אשר יהיה שם הרוח ללכת" כו'. כי הרוח הוא בלב, והחסרון הוא הסתלקות הרוח שמקומו בלב, ועל פן נרגש החסרון בלב. ועל פן בשנתמלא החסרון שהוא בבחינת הרוח כנ"ל - נאמר: "ויתן לך משאלת לבך, ימלא ה'" וכו', עכ"ל. ונאמר כאן עוד רמז נחמד, כי הנה 'נחמן' 148 הוא כמנין 'כסלו' - לב'.

רוח חיים היא י"ג מידות דרחמים וטלית לבנה

טו. רבינו שם בהמשך התורה (באות ג), שואל שאלה מעניינת, והיא: דמילא התלמידים של הצדיק מושכים את הרוח חיים למלא את החסרונות שלהם מהרב הצדיק שבדור, אבל מהיכן מושכים הרשעים את הרוח חיים שלהם? ועל זה עונה רבינו, וז"ל: דע שישי רב דקלפה, והוא בחינת עשו, כמו שכתוב בעשו (בראשית לג, ט) "יש לי רב"; והוא בחינת 'אלופי עשו' (שם לו, מ), וכמו שתרגם אונקלוס: "דרבבי עשו" - בחינת הרב דקלפה. ומזה מקבלין הרשעים הרוח, והוא בחינת רוח הטמאה, בחינת 'רוח סערה', כמו שכתוב (שם כו, יא) "הן עשו אחי איש שעיר", ע"כ.

ומבואר שם עוד (באות ד) שהבחינה להשלים את החסרונות היא באה מ"ג מידות הרחמים. ומהטלית הלבנה שמתעטפים שם, כמבואר שם (באות ח), וז"ל: וזה בחינת 'טלית לבן' שנתעטף הקדוש ברוך הוא וסדר שלש עשרה מדות (ראש השנה יז), כי השלש עשרה מדות, הן בחינות הרוח חיים דקדושה, וזהו בחינת 'טלית', שהוא ארבע בנפות, בחינות הרוח מארבע רוחות.

טלית לבנה היא כנגד הטלית האדומה של אדום

טז. ובהמשך ביאר שם שטלית לבנה זו, שהצדיקים מושכים ממנה את הרוח חיים, היא היפך הטלית האדומה של עשו הוא אדום, וז"ל: והינו 'טלית לבן' - הפך בחינות רוח דקלפה, בחינת עשו, שהוא "אדמוני בלו באדרת שער" (בראשית כה, כח), ופרש רש"י: 'בטלית' - בטלית דיקא, בחינת טלית דקלפה, שהוא בחינת 'טלית אדום', שמשם נמשך הרוח של הרשעים, עכ"ל.

גם ה'רוח סערה' קליפת אדום עושה דברו של הקב"ה

יז. אכן אע"פ שמבואר כאן שבחינת 'רוח סערה', היא הרוח חיים של הרשעים שמושכים מעשו. מ"מ יש גם מזה בחינה שמושכים איזה כח מעשו, והדבר הזה חשוב לנו עכשיו בזמן הזה, דהנה הפסוק (תהלים קמח, ח) בענין 'רוח סערה' אומר: "רוח סערה עשה דברו", והרי שיש כאן בחינה לשעבד את ה'רוח סערה' שזה בחינת רוח של עשו, לדברו של הקב"ה.

צרב להכניע את מוציאי דיבת הארץ ע"י חרב אדום

ע"י לימוד תורה בהבנה מתמתקים היסורים

כזו. נלמד עוד תורה שקשורה לפרשת השבוע פרשת תולדות, רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן (תורה ע"ד), וז"ל: צריך כל אדם לרפאות נפשו, דהינו להעלותה למקום שרשה, וזה על ידי שמתנגע בתורה, עד שזוכה לידיע אותה ולהבינה, עכ"ל. כלומר, איך אדם יכול לרפא את נפשו מהייסורים שיש לו? רבינו מגלה את הסוד: זה ע"י לימוד תורה בהבנה.

הקשר הטוב בין האבא לבתו

כח. וההסבר בזה הוא, היסורים הם בנפש של האדם, הנפש היא כנגד 'ספירת המלכות', בקבלה זו בחינת 'הבת'. כתוב בזהר (פינחס ח"ג דף רנ"ו): על הפסוק (משלי ג, יט) "ה' בְּחֶמְקָה יִסַּד אָרְצָךְ" – בְּאֵבָא יִסַּד בְּרַתָּא". יש קשר מיוחד בין האב לבת שלו, כמו שכתוב (בראשית מו, ט): "אֵלֶּה בְּנֵי לָאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב בְּפָדֵן אָרֶם וְאֵת דִּינָה בְּתוּ" פירש"י: "הזכרים תלה בלאה, והנקבות תלה ביעקב, ללמדך: 'אשה מזרעת תחילה יולדת זכר, איש מזרע תחילה יולדת נקבה' (נדה סוף לא.). הבן מגיע מהאמא, והבת מגיעה מהאבא. וגם רואים, שהאמא והבן, יש להם קשר מיוחד, וכן גם האבא והבת. (אומרים בהלצה: הבן זוג הכי טוב של האשה, זה הבן שלה, והבת זוג הכי טובה לאבא – זו הבת שלו, הם מסתדרים הכי טוב ביחד).

יש גמרא בערובין (דף מ"ז). שאומרת שאם אדם השאיר את הבית שלו ולא נתן בו עירוב, יש חשש שמא יחזור באמצע שבת, ויהיה אסור. אבל אומר ר' שמעון, שאם הוא הלך לבת שלו, אין בעיה כי הוא לא יחזור באמצע שבת, כי שם אצל הבת שלו טוב לו, אבל היא הלך אצל בנו וכלתו, יש סיכוי שהוא יחזור בשבת.

מעלת לימוד תורה בהבנה

כט. ובספירות 'אבא' – זה ספירת החכמה, ו'ברתא' זו הבת, שהיא ספירת המלכות. לימוד תורה בהבנה, בזה הוא מעורר את ספירת החכמה שהיא בחינת פרצוף 'אבא', ואבא יסד ומתקן את הבת, שהיא 'ספירת המלכות', שהיא כנגד בחינת הנפש. ולכן כשיש יסורים בנפש של האדם, דהיינו שבאים עליו כמה מיני דינים ויסורים, התיקון לזה הוא לימוד תורה בהבנה. ושם מבואר, שלא רק יסורים של 'דינא מסאבא', דהיינו יסורים שבאים על חטאים, אלא אפילו יסורים של אהבה גם הם מתמתקים על ידי הענין הזה של לימוד תורה בהבנה.

ואלו דברים שצריכים חיזוק, לכל אחד ואחד מאיתנו, שלא רק ללימוד תורה בגירסא, שקורא חוק לישראל ותהלים וקצת זוהר וכו'. אלא גם צריך לעשות לו סדר של לימוד בהבנה, ללימוד חומש רש"י בהבנה. ללימוד משניות עם ביאור טוב, ולהבין אותם. ובפרט לימוד הגמ', להשקיע בכל יום איזה זמן שיהיה לו לימוד עם הבנה, ועל ידי זה ינצל מכמה וכמה יסורים, כי לימוד התורה בהבנה ממתקת את כל היסורים שיש לאדם. ה' יזכנו, ונזכה לשמוע בשורות טובות מכל עם ישראל, ויציל אותנו מהרשעים הקמים עלינו, ונזכה על ידי חרב אדום, לענוש את הרשעים מוציאי דיבת הארץ בחרבא ובקטלא, אמן ואמן.

שבת שלום ומבורך. עריכה: ליאור גבע

כג. ידוע הסיפור עם הבעל שם טוב הקדוש שהיה לו עגלון גוי בשם אלכסי, שהוא היה נער יתום שזרקו אותו לרחוב, והבעל שם טוב ריחם עליו ולקח אותו וגידל אותו, וכשגדל הוא נעשה העגלון והעבד של הבעש"ט. יום אחד הם נסעו, ופתאום באמצע הדרך אלכסי עצר את הסוסים, לקח סכין ונכנס לתוך העגלה, וניסה לרצוח את אדונו הבעל שם טוב. וברוך השם היו שם תלמידי הבעל שם טוב, ועל המקום השתלטו עליו ותפסו אותו ונתנו לו מכות וקשרו אותו. ואחד התלמידים תפס את מושכות העגלה, והמשיכו בנסיעה.

כשהמשיכו בדרך הגוי אלכסי התחיל לבכות בכיות נוראיות והתקרב לנשק את הרגליים של הבעל שם טוב, ואמר: "איך השתגעתי לבוא להרוג אותך, אתה הצלת אותי ונתת לי חיים ואתה נותן לי הכל. ואמר לו הבעש"ט: הסיבה שהתנהגת כך, כי עברנו על מקום שנרצח שם לא מזמן יהודי, והדם עדיין ספוג באדמה, והיות שאתה אדומי, איך שעברנו על דם יהודי שנרצח, התעורר בך תאות הרצח, ורצית לרצוח אותי. ואמר הבעש"ט לתלמידיו תתירו אותו שימשיך להיות העגלון, אתם יכולים להיות רגועים.

רמז לשלמה המלך בשם 'כסליו' – כיס ולב

כד. 'כסליו' – כיס לב' יש רמז לשלמה המלך, כמו שכתוב (שיר ג, ז) – ח: "הִנֵּה מִטְתּוֹ שֶׁלֹּשְׁלֹמֹה שְׁשִׁים גְּבֵרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבֻרֵי יִשְׂרָאֵל: בְּלָם אֲחֻזֵי חָרֵב מְלֻמְדֵי מִלְחָמָה אִישׁ חָרְבוֹ עַל יָרְכוֹ מִפְּחוֹד בְּלִילוֹת", שלמה המלך ישן, זה החוש של חודש כסליו שמבואר בספר יצירה שהוא חוש השינה. המלך הוא בחינת ליבם של ישראל, והששים גיבורים סביב למיטתו, הוא בחינת אות ס' שנרמזת גם בחודש כסליו. והרי שכסליו הוא כיס ולב, זה שלמה עם ששים גיבורים.

כנ"ל רמז לדוד המלך בחינת הלב והמעין

כה. גם יש רמז לדוד המלך, רבינו בסיפורי מעשיות מעשה י"ג ביום השלישי על הלב והמעין, והלב של כל העולם צועק אל המעין, ובסיום המעשה רבינו גילה איזה רמז, וז"ל: דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם עֲמַד בְּקִצֵּה הָאָרֶץ וְצִעַק אֶל הַמַּעַן הַיּוֹצֵא מִן הָאָרֶץ שְׁעַל הָהָר, כְּנָל. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תהלים ס"א, ג) "מִקִּצֵּה הָאָרֶץ אֵלֶיךָ אֶקְרָא, בְּעֶטֶף לִבִּי בְּצוֹר יָרוֹם מִמֵּנִי תַחֲנִינִי". כָּל זֶה שֶׁמַּעֲנֵנוּ מִפִּי בְּפִרוּשׁ. וְהַמּוֹבֵן מִדְּבָרָיו, כִּי דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם הוּא בְּחִינַת לֵב, כְּמוֹבָא (זוהר משפטים דף קח.). וְעָלֵינוּ מְרָמֵז בְּמַעֲשֵׂה עֲנִין הַלֵּב שֶׁל הָעוֹלָם שְׁעוֹמֵד בְּקִצֵּה הָאָרֶץ כְּנָל הַמַּעַן, וְצִעַק וּמִשְׁתַּקֵּק אֵלָיו תְּמִיד וְכו'.

והנה כבר ביארנו שאות ס', בפעם הראשונה שנכתב בתורה היא בפסוק (בראשית ב, יא) "שם האָחַד פִּישוֹן הוא הַסָּבִב", היינו שנרמזה בענין של 'מעין' שהוא כמו כיס שסובב, והלב הוא כנגד דוד המלך כנ"ל. נמצא שנרמז 'כסליו' – כיס ולב', הענין של הלב והמעין שהוא דוד המלך עליו השלום.

רמזים אלו הם הכנה להגאולה העתידה

כו. והענין לרמז את דוד ושלמה בענין חודש 'כסליו', כי דוד ושלמה הם בחינת בנין ירושלים, ולכן הם תקנו את הברכה השלישית בברכת המזון, שהיא 'בונה ירושלים', כמבואר בגמ' בברכות (דף מח:). ובנין ירושלים הוא הכנה לגאולה העתידה שתבוא, כמו שכתוב (תהלים קמ"ז, ב-ג) "בֹּנֵה יְרוּשָׁלַם ה' נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנַס, הִרְפָּא לְשִׁבּוּרֵי לֵב וּמְחַפֵּשׁ לְעַצְבוֹתֵם", וכך נזכה שחודש כסליו תהיה הכנה גמורה לגאולה העתידה במהרה בימינו אמן.